

มาตรฐานการผลิตสถิติ

แนวคิด (Concept) การผลิตสถิติ

(คำนิยาม หน่วยที่ใช้ในการจัดทำสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบคำถาม รหัสการจัดจำแนกสถิติ การนำเสนอสถิติ)

ตัวแปร: สกุลเงิน

ชื่อมาตรฐานสถิติ : สกุลเงิน
ชื่อภาษาอังกฤษ : Currency

มาตรฐานการจัดจำแนกที่อ้างอิง : International Organization for Standardization. ISO 4217:2015.
Current currency & funds code list

วัตถุประสงค์ : ในการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าที่เป็นตัวเงิน จำเป็นต้องมีหน่วยของเงินซึ่งเรียกว่า “สกุลเงิน” ที่ทำหน้าที่กำหนดความสัมพันธ์ของมูลค่าในแต่ละสกุลเงินเพื่อใช้ในการทำธุรกรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า มูลค่าการลงทุนระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศในตลาดแลกเปลี่ยน ตลาดหุ้น การพาณิชย์ การธนาคาร รวมถึงการนำเสนออัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์จัดทำ นำเสนอ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลมูลค่าที่เป็นตัวเงิน เพื่อลดปัญหาการนำเสนอและใช้ข้อมูลสกุลเงินในแต่ละประเทศไม่ตรงกัน และลดความสับสนของผู้ใช้ที่ต้องแปลชื่อหรือสัญลักษณ์ของสกุลเงินที่ไม่ชัดเจน

การปรับปรุง :

ปีล่าสุด: 2563

ฉบับล่าสุด: ฉบับ 1.0 (Ver 1.0)

รายละเอียดการปรับปรุง: -

โครงสร้างรหัสการจัดจำแนก :

มีรูปแบบของรหัส คือ “XXX” หมายถึงโครงสร้างรหัสมีทั้งหมด 1 ระดับ ประกอบด้วยตัวอักษร 3 ตัว

หน่วยงานที่เผยแพร่รหัสสกุลเงินอ้างอิงตามมาตรฐาน ISO 4217 :

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา

เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0 2283 5353

เว็บไซต์ www.bot.or.th

มาตรฐานสถิติ : สกุลเงิน (Currency)

เงิน คือสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนที่คนในสังคมยอมรับ อาจอยู่ในรูปแบบของธนบัตรหรือเหรียญเงินจำเป็นต้องมีหน่วยของเงิน ซึ่งเรียกว่า “สกุลเงิน” ที่ทำหน้าที่กำหนดความสัมพันธ์ของมูลค่าในแต่ละสกุลเงินเพื่อใช้ในการทำธุรกรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น มูลค่าการนำเข้าและส่งออกสินค้า มูลค่าการลงทุนระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศในตลาดแลกเปลี่ยน ตลาดหุ้น การพาณิชย์ การธนาคาร และยังใช้ในการนำเสนออัตราแลกเปลี่ยน และข้อมูลด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังใช้ในการเดินทางไปต่างประเทศเช่น ตั๋วเครื่องบิน และตั๋วรถไฟระหว่างประเทศ เป็นต้น

การนำเสนอและแลกเปลี่ยนข้อมูลสกุลเงินมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากสกุลเงินสามารถนำเสนอได้หลากหลายรูปแบบ เช่น สัญลักษณ์ ชื่อประเทศ หรือธงชาติ อีกทั้งบางประเทศมีชื่อสกุลเงินที่ซ้ำกัน เช่น ดอลลาร์สหรัฐ ดอลลาร์แคนาดา ดอลลาร์ฮ่องกง บางประเทศใช้สกุลเงินเดียวกัน เช่น ประเทศในยุโรปใช้สกุลเงินยูโร และบางประเทศใช้สกุลเงินตามประเทศอื่น เช่น ประเทศปานามาและประเทศเอลซัลวาดอร์ใช้สกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ จะเห็นได้ว่าสกุลเงินนั้นมีรายละเอียดมากมายที่อาจทำให้ผู้ใช้เกิดความสับสนและเข้าใจไม่ตรงกันได้ ดังนั้น องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) จึงได้มีการจัดทำมาตรฐานรหัสสกุลเงินขึ้น เรียกว่า ISO 4217 เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ลดปัญหาการนำเสนอและใช้ข้อมูลสกุลเงินในแต่ละประเทศไม่ตรงกัน และลดความสับสนของผู้ใช้ที่ต้องแปลชื่อหรือสัญลักษณ์ของสกุลเงินที่ไม่ชัดเจน

สำหรับประเทศไทย หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเผยแพร่รหัสสกุลเงินคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลข้อมูลสถิติด้านการเงินการธนาคารของประเทศ โดยปรับปรุงและเผยแพร่มาตรฐานรหัสสกุลเงินอย่างต่อเนื่องอ้างอิงตามมาตรฐานสกุลเงินสากล ISO 4217 ซึ่งมีการนำเสนอสกุลเงินในรูปแบบตัวอักษรภาษาอังกฤษ 3 หลัก ที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับมาตรฐานประเทศ ISO 3166 ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) และสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกันได้

มาตรฐานคำนิยาม

สกุลเงิน หมายถึง ตัวกลางในการแลกเปลี่ยนมูลค่า ที่อ้างอิงตามตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของผู้ที่ดูแลสกุลเงินนั้น ๆ (ISO 4217, 2015)

มาตรฐานคำถาม

ในการถามคำถามเกี่ยวกับสกุลเงินส่วนมากอยู่ในธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ เช่น การซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศ การโอนเงินไปต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องระบุสกุลเงินที่ต้องการแลกเปลี่ยนและจำนวนเงินที่ต้องการแลกเปลี่ยน โดยกำหนดให้กรอกรหัสสกุลเงิน 3 หลัก ดังตัวอย่าง

สกุลเงิน Currency <input type="text"/>	จำนวนเงิน Amount
--	------------------------

ที่มา: แบบการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ, ธนาคารกสิกรไทย

หรือคำถามที่มีคำตอบเป็นรายการเลือกแบบดิ่งลง (Drop down list) ให้เลือกตอบ

A	B	C	D	E	F	G
	สกุลเงิน Currency	จำนวนเงิน Amount	อัตราแลกเปลี่ยน Exchange Rate			
	USD					
	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;"> USD GBP EUR JPY HKD MYR SGD BND </div>					

มาตรฐานชื่อตัวแปร

ชื่อตัวแปร	ความหมาย	หมายเหตุ
Currency	ชื่อสกุลเงิน	

มาตรฐานรหัสการจัดจำแนก

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้จัดทำเอกสาร (ภาคผนวก ก) แสดงรหัสและรายการสกุลเงินที่ใช้ในด้านธนาคารและธุรกิจทุก ๆ ภาคส่วน อ้างอิงตามมาตรฐาน ISO 4217 ซึ่งกำหนดโครงสร้างในการจัดจำแนกด้วยรหัสตัวอักษร 3 ตัว เป็นอักษรละตินและตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด โดยที่ตัวอักษร 2 ตัวแรกจะตรงกับมาตรฐานรหัสประเทศ ISO 3166 Alpha-2¹ และตัวอักษรตัวที่ 3 เป็นอักษรตัวแรกของชื่อสกุลเงิน ตัวอย่างเช่น

- ดอลลาร์สหรัฐ (US dollar) มีรหัสตัวอักษรคือ USD โดยที่ US มาจากรหัสชื่อประเทศสหรัฐอเมริกา ตามรหัสประเทศ ISO 3166 Alpha-2 และ D มาจากดอลลาร์
- เงินฟรังก์ (Swiss franc) มีรหัสคือ CHF โดยที่ CH มาจากรหัสชื่อประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ตามรหัสประเทศ ISO 3166 Alpha-2 และ F มาจากฟรังก์

เนื่องจากสกุลเงินบางสกุลถูกนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ดอลลาร์ ฟรังก์ เปโซ ปอนด์ การใช้รหัสจะอ้างอิงตามรหัสสกุลเงินที่ประเทศนั้น ๆ ใช้ ตัวอย่างเช่น เกาชนอร์ฟอล์ก มีรหัสประเทศตาม ISO 3166 Alpha-2 คือ NF แต่ใช้สกุลเงินดอลลาร์ออสเตรเลีย รหัสสกุลเงินของประเทศนี้คือ AUD ตามสกุลเงิน

นอกจากนี้หากมีการปรับค่าสกุลเงินใหม่ จะเปลี่ยนตัวอักษรสุดท้ายของรหัสเพื่อแยกความแตกต่างออกจากรหัสสกุลเงินเดิม เช่น จากเดิมที่เคยใช้อักษรแรกของชื่อประเทศจะเปลี่ยนเป็นใช้ตัวอักษรแรกของชื่อภาษาประเทศนั้น ๆ หรือบางประเทศใช้ “N” ที่มาจาก New เช่น สกุลเงินเม็กซิกันเปโซ เดิมคือ MXP เปลี่ยนเป็น MXN หรือรัสเซียรูเบิล เปลี่ยนจาก RUR เป็น RUB ซึ่ง B มาจากตัวอักษรที่ 3 ของ Ruble

¹ ISO 3166-1 Alpha-2 คือรหัสประเทศ รวมถึงดินแดนภายใต้การปกครองของประเทศ และเขตปกครองพิเศษทางการเมือง สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ จะใช้แทนด้วยตัวอักษรโรมัน 2 ตัว ซึ่งมีการนำมาประยุกต์ใช้มาก โดยเฉพาะการนำมาใช้เป็นรูปแบบโดเมนชั้นสูงสุดของแต่ละประเทศ (country code Top Level Domains: ccTLDs) เป็นรูปแบบที่ใช้บ่งบอกถึงประเทศเจ้าของโดเมน หรือที่ตั้งของโดเมนในการใช้งานในระบบอินเทอร์เน็ต มักใช้กับประเทศอื่น ๆ ยกเว้นอเมริกา เช่น .th หมายถึงโดเมนของประเทศไทย หรือ .jp หมายถึงโดเมนของประเทศญี่ปุ่น

รหัสสกุลเงินยังได้กำหนดให้รหัสที่ขึ้นต้นด้วย X เป็นรหัสสำหรับวัตถุประสงค์ที่เฉพาะอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีการกำหนดรหัสประเทศที่เป็นทางการที่ขึ้นต้นด้วย X ตัวอย่างรหัสสกุลเงินที่ขึ้นต้นด้วย X มีดังต่อไปนี้

- รหัสของโลหะมีค่า ทอง (XAU) เงิน (XAG) แพลตตินัม (XPD) แพลตตินัม (XPT) ซึ่งรหัสที่ต่อจาก X คือ สัญลักษณ์ทางเคมี โดยมีหน่วยเป็น ทROYออนซ์ (oz t)
- รหัส XTS ที่กำหนดเพื่อการทดสอบ
- รหัส XXX ใช้สำหรับการทำธุรกรรมโดยไม่เกี่ยวข้องกับสกุลเงิน
- รหัส XDR ใช้สำหรับเป็นเครื่องมือทางการเงิน เป็นต้น

มาตรฐานการนำเสนอข้อมูลสถิติ

มาตรฐานสกุลเงิน ISO 4217 ไม่มีกฎเกณฑ์ในการนำเสนอรหัสสกุลเงิน ดังนั้นการนำเสนอสกุลเงินจะนำเสนอตามบริบทของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น การนำเสนอข้อมูลสกุลเงินของ European Union's Publication Office ที่กำหนดรูปแบบการนำเสนอสกุลเงินโดย ถ้ากล่าวถึงสกุลเงินทั่วไปและไม่ได้ระบุจำนวนเงินให้นำเสนอตามการสะกดของชื่อสกุลเงินนั้น ๆ ดังนี้

an amount in euros

แต่ถ้ามีการระบุจำนวนเงินให้ใช้รหัสสกุลเงิน ISO 4217 ตามด้วยช่องว่างและจำนวนเงิน

A sum of EUR 30

ที่มา: Rules for expressing monetary units, European union

ในประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์นำเสนอข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนในรูปแบบตาราง โดยรายงานทั้งสกุลเงินบาทและสกุลเงินต่างประเทศ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ซื้อขายกับลูกค้า ประจำวันที่ 30 พฤษภาคม 2560

(บาท ต่อ 1 หน่วยเงินตราต่างประเทศ)

ประเทศ	สกุลเงิน	อัตราถัวเฉลี่ย		อัตราขายถัวเฉลี่ย
		ตัวเงิน	เงินโอน	
สหรัฐอเมริกา	USD	33.8895	33.9754	34.2965
สหราชอาณาจักร	GBP	43.1728	43.3033	44.1654
ยูโรโซน	EUR	37.4966	37.6014	38.3231
ญี่ปุ่น (ต่อ 100 เยน)	JPY	30.3306	30.4122	31.1278

ตาราง 1 (ต่อ)

(บาท ต่อ 1 หน่วยเงินตราต่างประเทศ)

ประเทศ	สกุลเงิน	อัตราแลกเปลี่ยน		อัตราขายแลกเปลี่ยน
		ตัวเงิน	เงินโอน	
ญี่ปุ่น (ต่อ 100 เยน)	JPY	30.3306	30.4122	31.1278
ฮ่องกง	HKD	1.3265	4.3424	8.0835
มาเลเซีย	MYR	7.8285	7.8684	24.8908
สิงคโปร์	SGD	24.2605	24.3332	24.8913
บรูไนดารุสซาลาม	BND	23.8675	24.3158	0.6983
ฟิลิปปินส์	PHP	0.6673	0.6735	0.6983
อินโดนีเซีย (ต่อ 1000 รูเปีย)	IDR	2.4000	2.4267	2.7112
อินเดีย	INR	0.4732	0.4938	0.5617
สวิตเซอร์แลนด์	CHF	34.4365	34.5330	35.2238
ออสเตรเลีย	AUD	24.8975	24.9707	25.7442
นิวซีแลนด์	NZD	23.6637	23.7456	24.3552
แคนาดา	CAD	25.0153	25.0975	25.5660
สวีเดน	SEK	3.8569	3.8733	3.9500
เดนมาร์ก	DKK	5.0479	5.0640	5.1573
นอร์เวย์	NOK	3.9922	4.0075	4.0865
จีน	CNY	4.9128	4.9375	5.0517

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรฐานอ้างอิง

ISO 4217 Maintenance Agency

SIX Interbank Clearing Ltd (acting on behalf of the Swiss Association for Standardization)

P.O. Box

Hardturmstrasse 201

8021 Zurich

Switzerland

Website: www.currency-iso.org

หน่วยงานที่เผยแพร่รหัสสกุลเงินอ้างอิงตามมาตรฐาน ISO 4217

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา

เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 0 2283 5353

เว็บไซต์ www.bot.or.th

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารกสิกรไทย. **แบบฟอร์มการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ** (Online).

[https://www.kasikornbank.com/th/download/Pages/result.aspx?type=30&group=2, 4](https://www.kasikornbank.com/th/download/Pages/result.aspx?type=30&group=2,4)
ตุลาคม 2561

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2556. **รหัสสกุลเงิน (Currency ID)** (Online).

https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/DataManagementSystem/TempClose/FI_FM1/MetadataLibrary/CL_Metadata/Documents/Currency%20ID.doc., 25 พฤษภาคม 2560.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2560. **อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ** (Online).

<http://www.thaifxrates.net/>, 30 พฤษภาคม 2560.

สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. 2558. **มาตรฐานธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รหัสสกุลเงินตรา** (Online). <https://standard.etda.or.th/wp-content/uploads/2015/08/ETS5-2558.pdf>, 7 พฤษภาคม 2560.

Europa. **Currencies Rules for expressing monetary units** (Online).

<http://publications.europa.eu/code/en/en-370303.htm#position>, May 7, 2017.

International Organization for Standardization. ISO 4217:2015. **Current currency & funds code list** (Online). <https://www.currency-iso.org/en/home/tables/table-a1.html>, September 19, 2017.

International Organization for Standardization. ISO 4217:2015. **Terms and definitions**

(Online). <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:4217:ed-7:v1:en>, September 19, 2017.

Organisation for Economic Co-operation and Development. “CURRENCY”, **Glossary of**

statistical terms (Online). Available: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=498>, December 16, 2017.

The official site for the SDMX community. “Code list for Currency (CURRENCY)”. **Statistical**

Standards (Online). https://sdmx.org/?page_id=3215, December 16, 2016.

UN/CEFACT. 1996. **Recommendation No. 9 Alphabetic Code for the Representation of Currencies(1996)** (Online). https://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec09/rec09_ecetrd203.pdf, February 15, 2016